

اشاره

در ادامه آشنایی با پیشکسوتان آموزش جغرافیا، در این شماره سراغ استاد گران قدر جناب آقای دکتر شهریار خالدي رفته ایم.

استاد دکتر شهریار خالدي

از خانواده

هم بفرمایید.

- در یک خانواده شش نفری متولد شدم و سه خواهر دارم و سومین فرزند خانواده ام.

از علائق دوران کودکی و آرزوهای کودکی چه به خاطر دارید.

- از علائق و آرزوهای دوران کودکی خود زیاد به خاطر ندارم، ولی دوست داشتم مهندس راه و ساختمان شوم که نشد، ولی پسرم دکترای معماری دارد.

تحصیل در دبستان چگونه بود؟

- به دلیل مأموریت پدرم سه سال اول دوره ابتدایی را در شهر اراک سپری کردم، بعد به تهران آمدم و تا پایان دوره متوسطه و دوره کارشناسی در تهران بودم. به خاطر وجود باشگاه های ورزشی متعدد در محله، در کنار تحصیل به ورزش هم مشغول بودم.

به چه ورزش هایی علاقه دارید و در کدام رشته ورزشی فعالیت داشتید؟

- شنا، فوتبال و کشتی.

بعد از دیپلم، چه کردید و چطور شد که در رشته جغرافیا به تحصیل ادامه دادید؟

- پس از اخذ دیپلم ریاضی، دو سال به خدمت مقدس سربازی رفتم و پس از دوره آموزشی در پادگان مخابرات جی تهران به خدمت خود ادامه دادم. دوران سربازی ام فرصت خوبی برای مطالعه و تقویت زبان و ورزش بود. سرانجام در سال ۱۳۵۴ در دانشگاه ملی سابق (شهید بهشتی فعلی) در رشته جغرافیای طبیعی مشغول به تحصیل شدم.

مرضیه سعیدی

دبیر جغرافیا و عضو هیئت تحریریه مجله

جناب استاد، اینک موافقت فرمودید گفت و گویی با معلم جغرافیا داشته باشید خیلی متشکرم.

از جناب عالی خواهش می کنم برای آشنایی بیشتر خوانندگان مجله، خودتان را معرفی بفرمایید.

- شهریار خالدي و عضو هیئت علمی در دانشکده علوم زمین دانشگاه شهید بهشتی و گروه جغرافیا هستم.

لطفاً از تولدتان برای ما بگویید.

- در اردیبهشت ماه سال ۱۳۳۲ در خانواده ای متوسط در محله میدان شاهپور (بازار چة قوام الدوله) در نزدیکی باغ معروف معیر (خیابان وحدت اسلامی کنونی) به دنیا آمدم.

● از تحصیل در رشته جغرافیا رضایت دارید؟

- از اینکه در این رشته و این دانشگاه پذیرفته شدم بسیار خرسندم. در دوره کارشناسی با تفکر استادان جغرافیا آشنا شدم و عشق و علاقه‌ام به این رشته افزایش یافت. همین‌طور وجود آقای دکتر ایران‌پور جزئی که مؤسس رشته جغرافیای دانشگاه ملی بودند و وجود آزمایشگاه‌های فتوگرامتری و کارتوگرافی و نیز آرشیبو بسیار قوی از نقشه‌هایی که از کشور آلمان خریداری شده بود، غنای رشته جغرافیا را صدچندان کرد و من هم علاقه‌مند شدم.

● تحصیل در خارج از کشور چگونه بود؟

- برای تحصیل در خارج از کشور باید آماده می‌شدم. ابتدا در طی تحصیل در دانشگاه شهید بهشتی، یک تابستان را برای یادگیری زبان انگلیسی به کشور انگلستان رفتم که در روند و نگاه به ادامه تحصیل اهمیت داشت. در سال ۱۳۵۹ برای ادامه تحصیل به فرانسه عزیمت کردم و در دانشگاه سوربن (پاریس) در رشته منابع طبیعی که متعلق به گروه جغرافیا بود وارد شدم که نگاه زیست‌محیطی مرا پایه‌گذاری کرد. در ادامه تحصیل در دانشگاه سوربن در دوره دکتری در رشته آب و هواشناسی مشغول تحصیل شدم. تفکر عمیق و اخلاق و رفتار برانزده جغرافی دانان کشور فرانسه بسیار غنی و تأثیرگذار بود و با پروفسور ژان درش، پروفسور کک و دکتر اسکورو و نیز ژان دومانژیم آشنا و از دستاوردهای علمی آن‌ها برخوردار شدم.

ما حدود هشت نفر دانشجو و تقریباً هم‌کلاسی در گروه جغرافیای شهید بهشتی بودیم که پس از اتمام تحصیلات به گروه جغرافیای اولیه خود برگشتیم و مشغول خدمت شدیم. پس از بازگشت به ایران در مهر ۱۳۶۴ در همان دانشگاهی که دوره کارشناسی را طی کردم، یعنی دانشگاه شهید بهشتی مشغول خدمت شدم و تاکنون، همچنان در گروه جغرافیای طبیعی حضور دارم. البته در طی این سال‌ها با برخی واحدهای دیگر دانشگاه‌ها، از جمله واحد علوم و تحقیقات تهران، همکاری آموزشی و پژوهشی نیز داشته‌ام. بین سال‌های ۱۳۶۹ تا ۱۳۷۱ نیز مدیر گروه جغرافیای دانشگاه شهید بهشتی بودم.

● اولین کار ترجمه یا تألیف‌تان چه بود؟

- کتاب پروفسور ژان درش با عنوان «جغرافیای نواحی خشک» اولین کتابی بود که ترجمه کردم و در سال ۱۳۷۲ به چاپ رسید.

● کدام دانشجو در خاطر شما ماندگار شده است؟

- در واقع صدها دانشجوی باشخصیت و بااخلاق داشته و دارم و بر این اعتقاد هستم که دانشگاه کارخانه انسان‌سازی است و باید روح و روان آن‌ها را صیقل دهیم؛ انسان‌های وارسته، باشخصیت، بااخلاق و فرهیخته که عاشق میهن خود و خدمت‌گزار این مردم هستند. از این میان جا دارد که از یکی از دانشجویانم، آقای دکتر صدرالدین متولی که بعدها ریاست واحد نور دانشگاه آزاد را تقبل کرد، نام ببرم. آقای دکتر صدرالدین متولی در آنجا تحولات علمی به‌وجود آورد و از جمله استادان بااخلاق است که با نوآوری‌های منحصربه‌فردش ما را مفتخر کرد.

● چه سفارشی برای دانشجویان دارید؟

- در درجه اول، صبور بودن، اخلاق‌مداری، افزایش جهان‌بینی و بزرگواری را در زندگی خود پیشه کنند. تکریم دانشجو اهمیت زیادی دارد. یادگیری زبان تخصصی، کامپیوتر، جی.آی.اس و استفاده بیشتر از نقشه و متون جغرافیایی به زبان انگلیسی در اولویت قرار دارد.

● برای آینده جغرافیا چه پیشنهادی دارید؟

- افزایش گرایش‌ها و شاخه‌های جغرافیا به تعداد زیاد برای ارتقای این رشته ضروری به نظر می‌رسد. شخصاً با تجمیع رشته‌ها موافق نیستم. برای مثال در آمریکا، جغرافیا ۲۴ گرایش دارد و در اروپا، رشته جغرافیا یکی از شش رشته آمایش سرزمین است.

● مهم‌ترین نکته یا جمله یا حادثه‌ای که در اقلیم‌شناسی ذهن شما را به خودش مشغول کرده یا می‌کند، کدام نکته یا جمله یا حادثه است؟

- پدیده‌های جغرافیایی تغییر اقلیم.

● از آموزش یا آموختن چه مطلبی در گروه آموزشی جغرافیا خیلی لذت برده‌اید؟

- از آموختن یا آموزش در جغرافیا، مردم مهمان‌نواز و مهربان مناطق خشک را دوست دارم و علاقه زیادی به مطالعه هر چه بیشتر در این اکوسیستم‌های بیابانی دارم.

● با اجازه شما چند سؤال خودمونی تر هم پرسیم. چه سالی ازدواج کردید و چند فرزند دارید و در چه رشته‌ای تحصیل کرده‌اند؟

- سال ۱۳۶۰ ازدواج کردم. پسرم دکترای معماری و دخترم دکترای زیست‌شناسی گیاهی دارد. فرزندان ما براساس سلیقه‌ها و خواسته‌هایشان راه خودشان را انتخاب کرده‌اند.

● کدام قسمت از ایران را بیشتر برای سکونت یا گذران اوقات فراغت دوست دارید؟

- همه‌جای ایران سرای من است. البته چون در بیابان‌ها مطالعه و پژوهش کردم آنجاها را ترجیح می‌دهم. مردم باصفایی در مناطق خشک وجود دارند. در درجه اول به خاطر آن‌ها بود که بعد از اتمام تحصیل به ایران برگشتم.

● به جز کتاب‌های مربوط به جغرافیا چه کتاب‌هایی را مطالعه می‌کنید؟

- به شعرای ایران از جمله حافظ، سعدی و مولوی ارادت دارم و تاریخ ایران را مطالعه و به آن افتخار می‌کنم. ورزش‌های حرفه‌ای را خیلی دوست دارم.

● رابطه‌تان با شبکه‌های مجازی چگونه است؟

- با شبکه مجازی به صورت علمی و دور از حاشیه موافقم.

● با توجه به پاندمی کرونا و شیوع آن در ایران، نگاه شما به

این بحران چگونه است؟

- بهتر است صبور باشیم و موارد بهداشتی را رعایت کنیم. سرانجام مهار خواهد شد.

● چه پیامی برای دبیران جغرافیا دارید، چون بیشتر خوانندگان مجله، دبیران جغرافیا هستند؟

- دبیران و به طور کلی دبیران جغرافیا بهتر است ادامه تحصیل دهند و ارتقای علمی بیشتری پیدا کنند تا نقش خود را به خوبی ایفا کنند. به طور کلی در کشوری که مادر، دبیر و دانشمند وظایف خود را خوب انجام دهند و مرفه باشند، خوشبختی و بهزیستی وجود خواهد داشت.

● استاد، چه چیزی باعث شد با دیپلم ریاضی در گروه علوم انسانی و جغرافیا تحصیل کنید؟

- سرنوشت ما این بود و از اینکه جغرافیایی هستم افتخار می‌کنم. جغرافی دانان همیشه در برابر دیگر علوم حرفی برای گفتن دارند.

● دوست دارید در آخر این گفت‌وگو چه بگویید؟

- جملاتی از لرد آویبوری در کتاب در آغوش خوشبختی: «طبیعت زیباست، ولی مردم نمی‌بینند؛ می‌بینند، ولی نگاه نمی‌کنند؛ نگاه می‌کنند، ولی به اسرار کائنات پی نمی‌برند...» و جملاتی از ژان دومانزو در کتاب محیط‌های طبیعی کره زمین: «از سوی دیگر جغرافی دانان با مطالعه محیط طبیعی، پروردگار را ستایش می‌کنند. محیط طبیعی جغرافی دانان به مراتب از اکوسیستم محیط‌شناسان غنی‌تر و محکم‌تر است...»

● باز هم تشکر می‌کنم از اینکه فرصت این گفت‌وگو را به ما و خوانندگان مجله دادید. بهترین‌ها را برایتان آرزو دارم.

آثار علمی استاد دکتر شهریار خالدي

1. S. Khaleidi, F. KH. "Assessment of ecotourism capabilities of laar national park by means of SOWT model with a focus on stable development" , JOURNAL OF RENEWABLE NATURAL RESOURCES BHUTAN, Vol.7, pp.79-99, 2015.
2. Z. Beiranvand, S. Khaleidi. "Recognition and assessment of ecotourism capabilities in lavasanaat region by meaof SOWT with an emphasis on stable development" . JOURNAL OF RENEWABLE NATURAL RESOURCES BHUTAN, Vol.3, pp.63-79, 2015.
3. S. Khaleidi, A. Arbabi, M. Saberi, Z. Arzjani. "Tehran megacity analysed using population and climate change" . International journal of blo- resource and stress management, Vol.1, pp.13-16, 2010.
4. ز. حسینی، خالدي، ش. و غ. نادری بنی. «بازسازی هیدرولوژیکی و اقلیمی حوضه دشت ارژن فارس با استفاده از مطالعات رسوب‌شناختی». نشریه تحقیقات کاربردی علوم جغرافیایی، ۱۳۹۶.
5. ز. حسینی، ش. خالدي و غ. نادری بنی. «بازسازی دیرینه اقلیمی و پوشش گیاهی در حوضه دشت ارژن فارس در پلیستوسن و هولوسن براساس مطالعه گرده‌های گیاهی». پژوهش‌های اقلیم‌شناسی، نسخه ۷، صص ۱۳-۱۲، ۱۳۹۵.
6. ش. خالدي، خ. درفشی، س. صدوق، ا. مهر جویزاد و ش. خالدي. «ریزپهنه‌بندی آسیب‌پذیری ناشی از سیلاب در شهر بابل». فصلنامه توسعه پایدار محیط جغرافیایی، نسخه ۱، صص ۶۷-۶۳، ۱۳۹۵.

۷. م. احمدی، م. فالحي خوشجی و ش. خالدي. «پهنه‌بندی آگرو کلیمای کشت جو دیم استان لرستان با استفاده از مدل‌های تحلیل سلسله‌مراتبی وفازی». مجله کشاورزی بوم‌شناختی، نسخه ۶، صص ۲۷-۱۱، ۱۳۹۵. AHP.

۸. خ. درفشی، ش. خالدي، ح. شعبانی‌نیا و ا. مهر جویزاد. «بررسی تغییرات کاربری اراضی و مدل‌سازی بارش رواناب با استفاده از مدل مطالعه موردی حوزه آبخیز بابلرود». پژوهش‌های فرسایش محیطی، نسخه ۴، صص ۴۴-۳۰، ۱۳۹۴. HEC-HM.

۹. ش. خالدي. «نگرشی بر جغرافیای باغ‌های ایران با تأکید بر باغ دولت‌آباد پد». آمایش و توسعه پایدار، نسخه ۲، صص ۱۴۰-۱۲۷، ۱۳۹۴.

۱۰. ش. خالدي، ن. صادقی‌بی و م. طاهباز. «تعیین پهنه‌های مناسب ایجاد رویکردهای معماری زیست‌اقلیمی با تأکید بر باغ‌های مطالعه موردی: شهر تهران». آمایش و توسعه پایدار، نسخه ۱، صص ۷۴-۶۳، ۱۳۹۴.

۱۱. ش. خالدي و ف. رضایی. «گردشگری شهری و پیوند عملکردی آن با اکوتوریسم کوهستانی؛ مطالعه موردی: پهنه‌های کوهستانی استان تهران». آمایش و توسعه پایدار، صص ۷۲-۵۷، ۱۳۹۴.

۱۲. م. صدیقی شاهپور، ش. خالدي، ع. شکیبیا و ب. میرباقری. «پهنه‌بندی اقلیم کشاورزی ذرت دانه‌ای در استان لرستان با استفاده از تکنیک‌های سیستم اطلاعات جغرافیایی». نشریه تحقیقات کاربردی علوم جغرافیایی، نسخه ۱۳، صص ۲۱۴-۱۹۵، ۱۳۹۲.

۱۳. م. احمدی، ش. خالدي و ش. ستاری. «پهنه‌بندی پتانسیل سیل خیزی حوزه آبریز مرغ چای، آذربایجان شرقی». جغرافیا و برنامه‌ریزی، نسخه ۱۷، صص ۲۵۷-۲۳۷، ۱۳۹۲.

۱۴. ش. خالدي، صالحیان بادی و م. صیدالی. «جایگاه اکوتوریسم بیابانی در توسعه سکونتگاه‌های روستایی؛ نمونه موردی: اقامتگاه گردشگری - متین‌آباد بادرود». جغرافیا و آمایش شهری منطقه‌ای، نسخه ۲، صص ۱۰۳-۹۳، ۱۳۹۱.

۱۵. خالدي، ا. ارجمند، م. مزبانی و م. عین‌صالحی. «بررسی قابلیت‌های ژئومورفوتوریستی لندفرم‌ها با استفاده از روش مطالعه موردی شهرستان چابهار». آمایش و توسعه پایدار، نسخه ۲، صص ۱۳۹۱-۱۳۹۱.

۱۶. ش. خالدي، ع. شکیبیا، ف. رضایی فردوز، حسینی. «بررسی اقلیم گردشگری استان خراسان رضوی جهت توسعه اقتصادی». فصلنامه پژوهش‌نامه خراسان بزرگ، صص ۱۲۴-۱۰۵، ۱۳۹۱.

۱۷. ش. خالدي. «ارزیابی عامل‌های مؤثر در رویداد زمین‌لغزش و پهنه‌بندی آن با استفاده از مدل رگرسیون لجستیک در محیط: مطالعه موردی: حوضه آبخیز طالقان». نشریه علمی پژوهشی جغرافیا و مخاطرات محیطی، ۱۳۹۱.

۱۸. ش. خالدي. «نگرشی بر اکوتوریسم کویر، تالاب میقان با تأکید بر اهمیت بنگله‌های روآبی». آمایش و توسعه پایدار، نسخه ۱، صص ۱۳۹۱-۱۳۹۱.

۱۹. ش. خالدي، خ. درفشی، م. مزبانی و س. قره‌چایی. «ارزیابی توان اکوتوریسم استان ایلام با استفاده از سیستم اطلاعات جغرافیایی و شاخص آسایش اقلیمی و ترانومومتریک». آمایش و توسعه پایدار، ۱۳۹۰.

۲۰. ش. خالدي، ر. منشی‌زاده و ج. ریکا. «مکان‌سنجی جاذبه‌های توریستی». آگرو اکوتوریسی در توسعه روستایی مورد دهستان لوانسات کوچک با تأکید بر باغات گیلاس و استفاده از مدل SWOT. نشریه تحقیقات کاربردی علوم جغرافیا، ۱۳۹۰.

۲۱. ش. خالدي، ف. خوش‌اخلاق و م. خزایی. «تحلیل هم‌بندی توفان‌های تندری سیلاب‌ساز استان کرمانشاه». چشم‌انداز جغرافیایی، ۱۳۸۹.

۲۲. ش. خالدي، س. خندان، پ. رضائیان فیروزآبادی و ا. علیزاده پشت‌مساری. «پهنه‌بندی آگروکلیمایی مرکبات در استان لرستان با استفاده از مدل هم‌پوشانی شاخص و منطق فازی و مقایسه مدل‌ها». فصلنامه جغرافیایی آمایش، نسخه ۸، ۱۳۸۹.

۲۳. ش. خالدي، ع. شکیبیا، ف. رضایی مفرد و ب. میرباقری. «اقلیم‌شناسی توریسم استان خراسان رضوی براساس شاخص TCI». نسیم بامداد، صفحات ۱۲۴-۱۰۵، ۱۳۸۹.

۲۴. ح. نگارش، ش. خالدي، ع. گل‌کریمی و ر. زندی دره غربی. «جاذبه‌های توریستی گل‌فشان‌ها در استان سیستان و بلوچستان». فصلنامه جغرافیایی آمایش، نسخه ۲، ۱۳۸۸.

۲۵. ش. خالدي. «اقلیم معماری در شهرستان کوه‌دشت». نسیم بامداد، ۱۳۸۸.

۲۶. ش. خالدي. «تأثیر عناصر اقلیمی بر روی کشت سبب در دماند». فصلنامه جغرافیایی آمایش، نسخه ۲، ۱۳۸۸.

۲۷. ش. خالدي و ا. روشنی. «پتانسیل‌یابی مناطق بهینه کشت و پرورش درخت سبب بر پایه پارامترهای اقلیمی». نشریه جغرافیا، نسخه ۵، انجمن جغرافیایی ایران، ۱۳۸۸.

۲۸. ش. خالدي و ا. روشنی. «جایگاه کوه سبلان در شکل‌پذیری آب‌وهوای محلی». نشریه جغرافیا، انجمن جغرافیایی ایران، ۱۳۸۸.